

Remissvar på rapporten "På väg mot ett oljefritt Sverige"

Gasföreningen förordar en ökad användning av energigaserna eftersom det stöder en utveckling som leder till ökad energieffektivitet, minskat oljeberoende och en bättre miljö. Vi delar oljekommissionens vision och menar att det fossila energiberoendet endast kan brytas genom satsningar på forskning och utveckling. Det är såväl ekonomiskt som ekologiskt lönsamt att byta olja mot naturgas och biogas.

Disposition av remissvaret

Oljekommissionen pekar ut fem överordnade strategier som lägger grunden för deras förslag. Svenska Gasföreningen har därför valt att särskilt kommentera dessa. Vi har också valt att särskilt kommentera flertalet av de samverkande åtgärder som oljekommissionen föreslår under avsnittet kring mål för vägtransportsektorn, samt texten om mål för industrin. Vi har använt samma rubriker som återfinns i rapporten. Vi inleder med en sammanfattning och avslutar med en bilaga med bilder.

Sammanfattning

Att öka användandet av energigaserna är det snabbaste sättet att minska koldioxidutsläppen. Naturgas är visserligen en fossil energikälla, men en högvärdig energikälla med ca 25 procent mindre koldioxidutsläpp än olja och 40 procent lägre koldioxidutsläpp i jämförelse med kol.

Det är ett felaktigt påstående att en ökad naturgastillförsel skulle riskera att tränga undan satsningar på biobränslen och biogas. Tvärtom finns det flera exempel på att biobränslen och naturgas kompletterar energianvändningen inom en kommun på ett effektivt sätt. Biobränsleanvändningen är dessutom lika stor i naturgasområdet i västra och södra Sverige som i stora delar av landet i övrigt. En utbyggnad av infrastrukturen för naturgas är också ett stöd till infrastrukturen för biogas. Det finns många exempel på gemensamt distributionsnät för naturgas och lokal biogas. Satsningar på gas är därför långsiktigt hållbara och nödvändiga för att minska oljeberoendet.

Biogasen i Sverige har en mycket stor potential då den löser miljöproblem, ger arbetstillfällen och en ökad trygghet i energiförsörjningen. Produktionen är relativt enkel och mycket resurseffektiv. Råvara till biogasproduktionen kan vara material från hushåll och industrier som exempelvis slakteriavfall och restprodukter från etanoltillverkning, samt gödsel. Vi anser att kommissionen helt förbisett den energiresurs på 6-7 TWh som finns inom avfall och avloppsrening. Med grödor och gödsel inräknat är potentialen omkring 15 TWh.

Utredningen "Bioenergi från jordbruket – en växande resurs" (SOU 2007:36) visar att biogas har flera fördelar som energibärare och de föreslår att ett investeringsstöd införs för att framställa mer biogas i huvudsak baserad på gödsel. Genom att öka den produktionen kan ca 4 TWh biogas tillvaratas och metanutsläppen från gödsel minska kraftigt.

Utöver biogasproduktion baserad på gödsel kan grödor och andra jord- och skogsbruksprodukter användas till produktion av biogas och biometan. Andra generationens biogas tillkommer genom termisk förgasning vars potential är uppskattningsvis minst 40 TWh.

Fordonsdrift är ett växande användningsområde för biogas. Biogas ger lägsta utsläpp av dagens samtliga tillgängliga bränslen. Förutom absolut lägsta utsläpp av växthusgaser skonas miljön från tungmetaller, kväveoxid, stoft och sot när bilen drivs med fordonsgas. Vi delar helt kommissionens fokus på en reduktion av den faktiska oljeanvändningen till år 2020 och den långsiktiga inriktningen att minska oljeberoendet inom transportsektorn. Hänsyn bör dock tas till hur resurseffektiva de förnyelsebara drivmedlen faktiskt är. Till skillnad från exempelvis den inhemska etanolproduktionen som gynnas av EU:s tullskydd så är biogasen kostnadseffektiv. Den förnyelsebara biogasen ger högst koldioxidreduktion, samt är det mest resurseffektiva drivmedlet som exempelvis ger klart högst energiutbyte per hektar när det produceras från odlade grödor.

Vi menar att industrin själva måste få avgöra vilken typ av energi som krävs i produktionen och på vilket sätt den ska transporteras. Gas i ledning är ett säkert sätt att transportera energi som minskar behovet av fordonstransporter. Vi ser därför klara fördelar med att komplettera dagens naturgastillförsel som endast kommer från Danmark med exempelvis den planerade ledningen från Norge. På så sätt kan priskonkurrensen och tryggheten i Sveriges gasförsörjning öka, vilket är till gagn för både befintliga och framtida användare.

I oljekommissionens rapport står att elanvändningen i Sverige har ökat och är anmärkningsvärt hög. Denna beskrivning står i motsats till oljekommissionens bejakande skrivningar om eldrivna hybridfordon. Fordonsgas är därmed ett bättre alternativ. Vi vill också betona att den elintensiva industrin i stora delar är positiv eftersom den har gett många arbetstillfällen och svensk elproduktion har låga koldioxidutsläpp.

Svensk basindustri är beroende av prisvärd energi och en mångfald av energislag för att klara den internationella konkurrensen. I merparten av länderna i Europa har naturgasen en naturlig roll som konkurrenskraftigt och miljövänligt energialternativ. Naturgas är dessutom en viktig resurs som råvara. Gasen kan ersätta oljan som råvara i den petrokemiska industrin och har på vissa håll redan gjort det i exempelvis produktionen av plaster och färg.

En minskad elförbrukning genom effektivisering anser vi vara önskvärd, men det handlar inte endast om att spara energi. Sveriges förhållande till omvärlden måste beaktas. Dels genom att bibehålla hög konkurrenskraft, dels genom att bäst utnyttja miljöteknik och energieffektiviseringar. Den gemensamma europeiska elmarknaden med fossil kondenskraft med låg verkningsgrad, samt kol som bränsle, är ett miljöhot. Vi bör bidra till att minska detta bl a genom energieffektivisering med hjälp av energigaserna. Som oljekommissionen skriver bör energigaserna spela en väsentlig roll för att minska oljeberoendet. För att stimulera detta bör staten ta en aktiv roll tillsammans med andra aktörer.

Genomgripande energieffektivisering av hela samhället

Oljekommissionen sätter målet att samhället som helhet bör kunna effektivisera sin energianvändning med ca 20 procent. Staten måste då erbjuda och understödja alternativ. Vi menar att inte endast effektiviseringar i slutledet eller i form av besparingar är betydelsefulla. Vi måste ställa om energiförbrukningen i hela kedjan av produktion, distribution och användning till mer resurseffektiva och högvärdiga energikällor med lägre utsläpp av växthusgaser.

Vi delar kommissionens prognos att kostnaderna för energi och framför allt högre oljepriser kommer att göra det marknadsekonomiskt fördelaktigt att minska oljeberoendet. Men denna drivkraft är inte tillräckligt stark i sig och därför måste branschens åtaganden kompletteras med initiativ, investeringar och engagemang från staten, kommuner, myndigheter och andra aktörer. Oavsett oljeprisets utveckling måste utvecklingen mot mer förnyelsebar energi intensifieras och understödjas. Klimathotet ställer ökade krav på aktiviteter från staten.

Historisk satsning på skogs- och åkerbränslen

Vi instämmer i att åker- och skogsmark kan utnyttjas bättre även för energiändamål. Vad gäller bioenergipotentialen anser vi att det bör utvärderas hur stor andel av den redovisade potentialen som kan utnyttjas om man tar hänsyn till biologisk mångfald, bibehållen balans av näringsämnen i mark, samt konkurrens om biomassa för skogsindustrins ändamål. De satsningar på statligt stöd för utveckling av bioenergi bör gå till ny teknik för användning av biomassa och biogrödor i energikombinat så att både flytande och gasformiga bränslen kan framställas och att spillvärme kan tillvaratas på bästa sätt. Teknikutveckling är nödvändig för att bioenergi ska bli konkurrenskraftig och få genomslag på en internationell marknad och på ett ekologiskt långsiktigt hållbart sätt.

El för en hållbar energiförsörjning

Utan någon värdering kan vi konstatera att behovet av elproduktion kommer att vara fortsatt högt i Sverige. Den effektivaste elproduktionen uppnås när el produceras samtidigt med nyttig värme i kraftvärme och industrimottryck. Gasformiga bränslen erbjuder möjlighet att producera betydligt större mängd el i kraftvärme och mottrycksproduktion jämfört med fasta bränslen. Därmed har energigaserna en mycket viktig roll att spela eftersom värmeunderlagen är en begränsad resurs som ska tas tillvara på bästa sätt. Miljövinster ökar ju mer ny kraft som kan produceras effektivt i Sverige då det i de flesta fall innebär att det är kolkondens på marginalen som ersätts i det nordeuropeiska kraftsystemet. Eleffektivisering måste kopplas till dessa reduktioner och värderas så att de blir sakligt beaktade i de rådande ekonomiska styrmedlen gällande elcertifikathandel och utsläppshandel.

Energigasernas roll

Gasol är en viktig industriell produkt och del i utbyggnaden av övriga energigaser i Sverige. I områden utan rörbunden naturgas behövs både gasol och flytande gas i form av LNG. På sikt är ett utvidgat energigasnät ett hållbart, säkert och miljövänligt transportsystem för olika former av energigaser. Sverige behöver mer naturgas som efterhand kan kombineras och sedan ersättas med biogas. På lång sikt kan även vätgas bli aktuellt för överföring på energigasnätet. Redan finns prototyper av fordon som drivs på vätgas, men det behövs fortsatt forskning. Som kommissionen påpekar är vätgas en energibärare som framför allt i bränslecellfordon har stor potential.

Oljekommissionen intar i sin rapport en något motsägelsefull hållning gentemot naturgasen. Vi beklagar den negativa inställningen till en utbyggnad av naturgasnätet. Vi anser dock inte att den rysk-tyska ledningen primärt hör samman med utbyggnad av det svenska gasnätet. Östersjöledningen behöver byggas för att trygga Nordeuropas behov av gas. Principiellt framstår det ändå motsägelsefullt att acceptera rysk olja men inte rysk naturgas som bevisligen är bättre för miljön. Det är lika motsägelsefullt att bekräfta betydelsen av tillgång till naturgas i vissa delar av Sverige, men att motsätta sig en utbyggnad för kommuner och industrier i andra delar av landet. Vi menar att Skanled, som planerar försörja framför allt västra Sverige med norsk naturgas, är mycket positiv och betydelsefull för industrin.

En utbyggd infrastruktur för gas gynnar en teknisk och ekonomisk utveckling av såväl biogas som av hela marknaden med biokombinat och bioraffinaderier för produktion av flytande och gasformiga bränslen. Vi ser inget som helst motsatsförhållande mellan naturgasen och biobränslenas möjlighet att utvecklas på marknaden. Naturgas och biobränslen har olika konkurrensfördelar och bör användas utifrån sina förtjänster på marknaden.

Styrmedel på EU-nivå

Klimathotet från utsläpp av koldioxid måste bekämpas med internationella åtaganden för att få reell effekt. Oljekommissionen har naturligtvis utgått ifrån svenska förhållanden, men den svenska klimatpolitiken bör inriktas på internationella överenskommelser om utsläppsminskningar och utveckling av ny teknik som kan tillämpas globalt. Vi bör se förnyelsebar energi som ett viktigt område i vårt bistånd.

Ur ett klimatperspektiv är det mycket angeläget att minska koldioxidutsläppen från kolförbränning och Sverige bör understödja en infrastruktur som minskar koldioxidutsläpp och kolkondens i hela Europa. Sverige bör fortsätta vara i framkant för det gemensamma miljöarbetet utan att tappa i konkurrenskraft. Vi vill se en offensiv miljöomställning på transport- och energisidan som både är ekonomiskt och ekologiskt försvarbar.

Stimulera till en mera energieffektiv personbilspark

Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt transportsektorn för att minska klimat- och miljöpåverkan. Vi instämmer helt i oljekommissionens resonemang att biomassan inte kommer att räcka till om huvuddelen av världens alla bilar ska köras med biodrivmedel på dagens förbrukningsnivåer. Därmed behövs stöd till ökad tillgång till miljövänligt bränsle och en ökad biogasproduktion vars råvara och produktion återfinns lokalt. Energi- och bränsleeffektivisering är också viktigt, men måste bedrivas parallellt för att ge kraftfullt genomslag i minskad miljöpåverkan inom transportsektorn. Den fossilbaserade bensin- och dieselflotta som behöver ersättas med uthålliga energislag expanderar och är så omfattande att olika utvecklingsvägar behöver stimuleras. Antalet gasfordon och tankställen för fordonsgas, som nu är ungefär 100 stycken i landet, har ökat stadigt. Under 2006 ökade försäljningen av biogas med 47 procent på ett år. Det är oerhört viktigt att denna positiva utveckling fortsätter att understödjas så att det år 2010 finns hundratals tankställen för fordonsgas. Genom bättre tillgänglighet till drivmedel och biltillverkarnas utveckling av nya bilmodeller kan fordonsgasen, som är det mest miljövänliga och resurseffektiva bränslet, öka och bensinförbrukningen minska.

Fordonsgas som haft stort genomslag till bussar och personbilar, har ännu inte varit ett alternativ för långväga transporter med tunga lastbilar i Sverige. Genom att lagra gasen på fordonet i flytande form ges bättre räckvidd. Detta kallas LCNG (liquefied and compressed natural gas) och dual-fuel teknik (en möjlighet att använda gas i dieselmotorer). I England praktiseras detta med mycket goda miljömässiga och ekonomiska resultat. Distribution av flytande gas skulle även skapa möjligheter att förse hela Sverige med tankstationer för fordonsgas. LCNG och dual-fuel teknik är exempel på att forskning och utveckling ger resultat och att nya användningsområden för gas kan minska även de tunga fordonstransporternas oljeberoende.

Öka andelen drivmedel från jord- och skogsbruket

Vi ansluter oss till slutsatserna om en gränsöverskridande handel med bioenergi. Det bör skapas förutsättningar som stimulerar utvecklingen av en sådan handel och som harmoniserar villkoren mellan länderna. Vi vill inte att den svenska betalvilligheten för biomassa för energiändamål ska inkräkta menligt på råvaruförsörjningen till vår pappers- och massaindustri. Om frihandel råder och EU:s skyddstullar för import av etanol försvinner så riskerar även den inhemska etanolproduktionen att minska kraftigt. Lantbrukets stora potential bör då hellre tillvaratas genom en resurseffektiv biogasproduktion.

Ett utbyggt ledningsnät för energigas skapar incitament och en drivkraft för storskalig bioenergianvändning. Göteborg Energi och E.ON planerar anläggningar för termisk förgasning av biobränslen. En sådan andra generationens drivmedel, genom förgasning av biomassa, ger ett stort tillskott av förnyelsebar metan (biogas). Kommissionens förslag till åtgärder för stimulans till ökad andel drivmedel från jord- och skogsbruket är bra. I en utvecklingsfas anser vi också att någon form av biodrivmedelscertifikat erfordras för att stimulera en marknadsutveckling.

Gör kollektivtrafiken billigare och mera attraktiv

I takt med befolkningsökningen så ökar också det kollektiva resandet i storstäder. Bara i Stockholms län nyttjar 700 000 personer dagligen den allmänna kollektivtrafiken. Vi konstaterar därmed likt kommissionen att kollektivtrafiken är ett väsentligt bidrag till transportsektorns oljereduktion. I städer

som Stockholm, Linköping, Göteborg, Uppsala och Malmö finns sedan flera år gasdrivna bussar. Mellan Linköping och Västervik drivs även ett tåg på biogas. Satsningar på gas som drivmedel inom kollektivtrafiken har på många håll även inneburit att fler personbilar ges tillgång till gas. Denna utveckling bör som kommissionen skriver understödjas. Genom att ställa om den kommunala och regionala fordonsflottan och ställa krav i upphandlingar med taxibolag och andra entreprenörer kan kommuner och landsting skynda på en mer hållbar utveckling. Kommunerna, som också förfogar över avfall och vattenrening, har redan tillgång till råvaran i biogasproduktion. Idag finns också över 230 anläggningar av varierande storlek för biogasproduktion i landet. Reella möjligheter måste ges för att investera och inhämta kunskap för att utveckla denna verksamhet. Kommunallagen får inte vara ett hinder i detta arbete.

Flyget

Flyget och även fartygstrafiken påverkar miljöutsläppen i hög utsträckning. Olika åtgärder som påskyndar övergång till uthålliga alternativa energilösningar är nödvändiga. Som kommissionens skriver bör Sverige tillsammans med andra länder stötta forskning och utveckling av effektivare flygmotorer och nya bränslen av typen vätgas och biobaserad flygfotogen.

Mål för industrin

Kommissionen skriver att oljan kan behöva ersättas med energigaser för vissa processer. Detta skulle kunna ske genom en utbyggnad av naturgas med en successivt ökad inblandning av förnyelsebara gaser. Vi ser samma möjlighet att staten med olika incitament både kan öka tillgången till naturgas och samtidigt öka produktionen av biogas. Vi vet att naturgasen är en bra energikälla och råvara för att minska oljeberoendet. Naturgasen är också en brygga till biogasen och en stadigt ökande andel förnyelsebar energi.

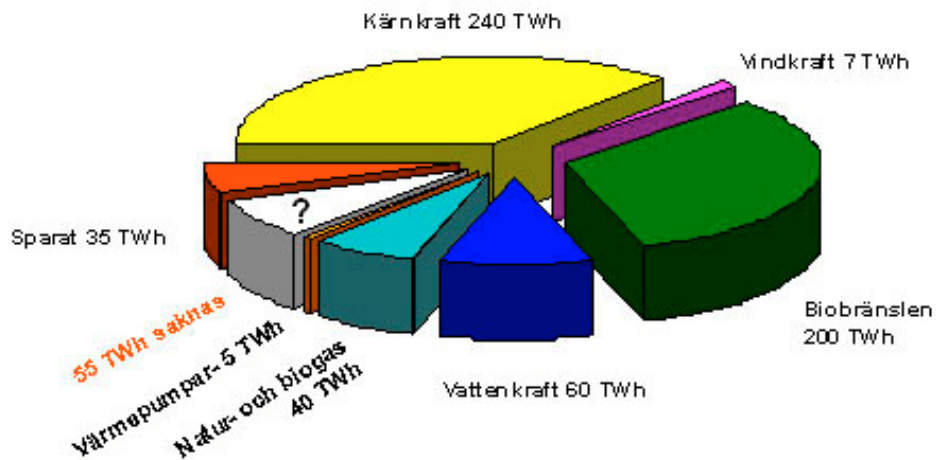
Kommissionen tar upp LNG (liquefied natural gas) som kan förse industrier med gas genom transporter på väg, järnväg eller vatten. Vi ser givetvis stora förtjänster och användningsområden för gas distribuerad i denna form. Men kommissionen tar en negativ utgångspunkt då de pekar på LNG:s vinster för att slippa att bygga en bättre infrastruktur för gas i ledning. Vi kan inte se några överlägsna fördelar med transporter via båt, järnväg eller lastbil, gentemot säkra gasledningar osynliga under markytan. Vi menar att båda formerna av gas behövs och att industrin och kommuner själva måste få avgöra i vilken form gasen distribueras. En av de största fördelarna med rörbunden naturgas är att den ger en infrastruktur även för den förnyelsebara gasen. Satsningar på naturgas är genom den stora potentialen för biogas och vätgas därför långsiktigt hållbart och viktigt för ett reellt minskat oljeberoende.

Kontaktuppgifter

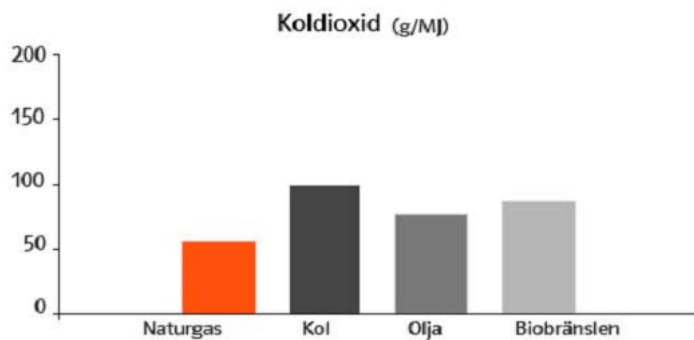
Vid frågor kring remissvaret eller annat, kontakta gärna Svenska Gasföreningens VD Anders Mathiasson på 08-692 18 41, 070-296 32 65 eller anders.mathiasson@gasforeningen.se

Bilaga med bilder

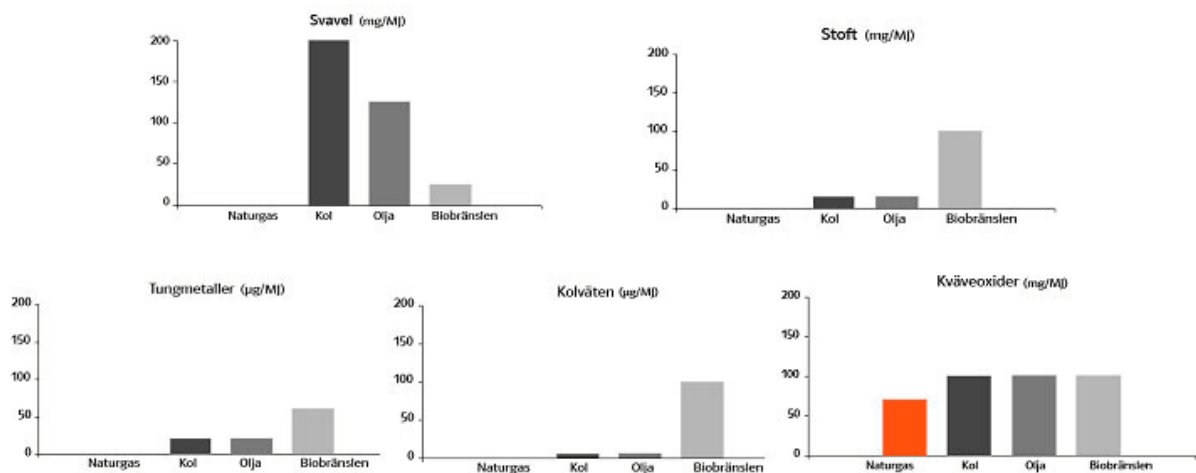
Ett framtida energiscenario som visar behovet av en mångfald inom Sveriges energisystem:

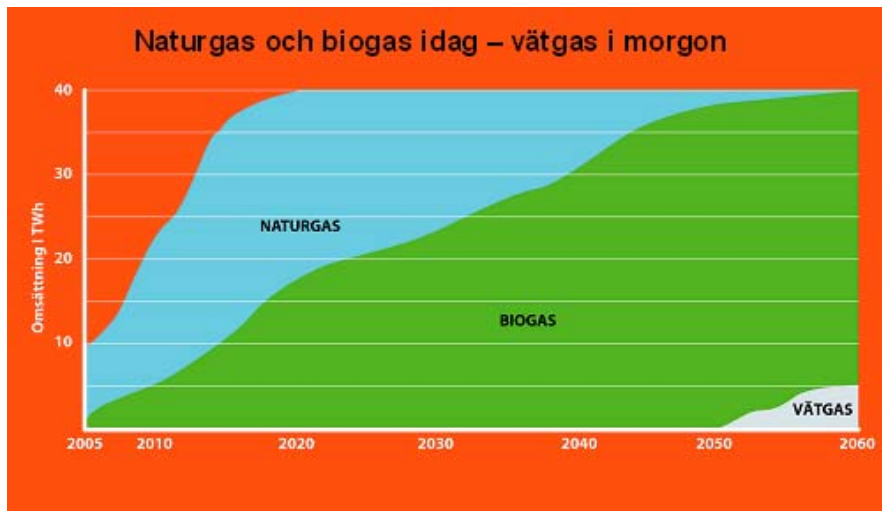
Jämförelse av koldioxidutsläpp mellan olika energibärare:

Jämförelse av övriga utsläpp från olika energibärare:

Framtida potentiell övergång från naturgas till förnyelsebara energigaser:

Karta som visar hur bioenergi och befintlig naturgasledning samexisterar framgångsrikt:

